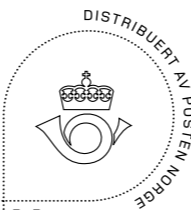

RETURADRESSE

Mesterbrev
Pb 5145 Majorstuen
0302 Oslo

B ØKONOMI
ÉCONOMIQUE

NORGE P.P.

mester'n

ET MAGASIN FRA MESTERBREV

1/2008

mester'n quiz

- 1 Hvem vant Hoppuka i 2008?
- 2 Hva heter flyselskapet som nylig begynte med bankvirksomhet?
- 3 I hvor mange utgaver utkommer Mester'n per år?
- 4 Hva heter NRKs nye barnekanal?
- 5 Hva heter Rosenborgs nye trener?
- 6 Hvilket fylke tilhører øya Røst?
- 7 Hva het den pakistanske politikeren som nylig ble drept i et attentat?
- 8 Er 2008 et skuddår?
- 9 Hva heter forsknings- og høyere utdanningsministeren?
- 10 Når på døgnet kan du se nordlys?

Ønsker du tilbudsmail fra Vulkano?
Send oss din mailadresse, og du er med i trekningen av en profileringspakke med verdi på:

kr. 5000.-

Vinn
en profileringspakke!

Arbeidstøy levert hjem til deg !

Vulkano tilbyr nå et bredt utvalg av arbeidstøy. Send oss en mail, faks, eller ta en telefon, så sørger vi for at du får ditt arbeidstøy levert på døra. Du bestemmer om du vil ha arbeidstøyet med eller uten logo. Se vårt utvalg på nettet (www.vulkano.no), eller be om katalog.

Vis at du er mester !

Skaff deg disse unike plaggene spesialdesignet for Mestere. Mesterskjorte og Mestercap på lager, for rask levering. Vi setter på ditt eget firmanavn / personlig navn - GRATIS på Mesterskjorten og Mestercapsen. Det eneste kravet for få med eget navn, er at du bestiller 8 plagg. Påtrykket på tøy vil være i hvit farge. Alle priser er eks.mva. og frakt.

Mesterskjorta

T-skjorte m/Mesterlogo midt på brystet. kr.100.-

Mestercap

Lue m/Mesterlogo brodert på brem og bak. kr.100.-

- din markedspartner

Gannestadveien 2 - 3184 Borre
Tlf. 33 07 07 41 - Fax 33 04 42 01
post@vulkano.no - www.vulkano.no

Bedrifts-
profilering
Reklame-
matriell
Trykksaker
Webside
Bil og
vindusdekor
Skilt og
bannere
Gave og
strøartikler
Yrkes-
profilklær

www.mesterregisteret.no

Vinn 10 flax-lodd!

Kanskje blir du den heldige vinneren!

Send svarene til:
Mester'n, pb 5145
Majorstuen, 0302 Oslo
Merk konvolutten
«Quiz 1/2008».

Eller benytt epost:
mestern@mesterbrev.no
Husk navn og adresse!

Lykke til!

Adresseendring

NY ADRESSE:

NAVN:

ADRESSE:

POSTNR:

STED:

MESTERNR:

TELEFON:

EPOST:

GAMMEL ADRESSE:

ADRESSE:

POSTNR:

STED:

Adressaten betaler
for sending i Norge

Distribueres av
Posten Norge

Mesterbrev
Svarsending 2241
0091 Oslo

SPEKTAKULÆRT fotogent

Vi har møtt fotograf-
mester Jan Olav
Andersen (65). Hans
nordlysbilder går
verden rundt.

8

Skole for skolen – eller skole for (arbeids)livet?

■ De siste ukene har norsk utdanning vært under heftig debatt. Oppmerksomheten har rettet seg mot norske elevers prestasjoner i skolen – sammenlignet med andre land, en slag verdenscup i skole.

■ Vi er mer opptatt av hvordan verdenscupen i yrkesmessig tilpasning av utdanning er. Der frykter vi at de gjentatte skolereformene har vært mer opptatt av organisering av skole enn av forberedelse for et krevende yrkesliv. Kompetanse- og kvalitetskrav er stadig skjerpet. Derfor har Mesterbrevnemnda vedtatt å gjennomføre en styrking av mesterutdanningen – styre den enda bedre mot det faglige innholdet – som nå svekkes i skolen.

■ Samspillet mellom utdanning og arbeidsliv må forbedres, og i mestersammenheng betyr det at arbeidsplassen som læringsarena blir enda mer sentral. Vi må sammen sikre at lærlinger rekrutteres, at fagene våre profileres og at mesterne og deres bedrifter står fram som forbilder. Det må vises at suksess i håndverksfag lønner seg, både karriere-messig og økonomisk. Det vil være de viktigste motivasjons- og rekrutteringstiltak vi kan gjennomføre sammen.

■ Rolf Kristiansen, Direktør i Mesterbrev

- 13 Møt kunden
- 14 Smått og godt
- 15 Bedriftsutvikling
- 16 Mester'n quiz

Mystiske foto
Fotografmester Jan Olav Andersen har fotografert det mystiske nordlyset på Andøya i over 40 år. Nordlysbildene hans henger på vegger i alle verdens hjørner. **8**

Glade vinnere
Vi har møtt May-Britt Kjærvik og Wenche Engseth som begge er svært fornøyde vinnere av "Vinn en mester". Nå er oppdragene deres fullført! **4**

Mer kampanje
Mesterkampanjen fortsetter i 2008. Det blir ny runde med "Vinn en mester". Slagordet "Fagkunnskap gir trygghet" er tatt inn i kampanjen. **6**

Internasjonalt prosjekt
Mesterbrev har i 2007 vært endel av et europeisk samarbeidsprosjekt som har sammenlignet fire lands mesterbrevordninger. **13**

STOLT. Snekkermester John Bjerga er tildelt Kongens fortjenstmedalje i gull. Her får han utdelt medaljen av Harald Thune, fylkesmann i Rogaland.

Hedret med gull

Snekkermester John Bjerga (81) fra Stavanger mottok i november i fjor Kongens fortjenstmedalje i gull. Nå håper John at Kongen har møblene i orden når han blir invitert til audiens på Slottet!

TEKST EINAR VESTHEIM [EINAR@MESTERBREV.NO]
FOTO PÅL CHRISTENSEN, STAVANGER AFTENBLAD

– Det er alle tiders at jeg som håndverker har fått Kongens fortjenstmedalje. Jeg er veldig glad og stolt! Dette betyr mye for håndverket og faget mitt, forteller John.

Medaljen ble, på vegne av Kongen, overrakt av fungerende fylkesmann i Rogaland, Harald Thune. I forbindelse med utdelingen holdt ordfører Leif Johan Sevland mottakelse på Leedal (Kongens offisielle residens i Stavanger).

Foruten ordfører og fylkesmann var Mesterbrevnemnda til stede, representert ved nemndsleder Oddbjørg Starrfelt som holdt tale til Bjerga.

John Bjerga fikk fortjenstmedaljen etter anbefaling fra

blant annet Mesterbrevnemndas sekretariat.

Lidenskap
Hilsningene til Bjerga fremhevet hans lidenskap for faget, hans rolle som tradisjonsbærer og eksponent for fremdragende håndverk i møbelkunsten.

Bjerga holdt selv tale under markeringen, hvor han blant annet takket alle de trofaste kundene sine. – Jeg setter stor pris på kundene mine. Noen av dem er tredje generasjons kunder, forteller John som driver møbelverkstedet Chr. Christensen Eftf.

Etter mottakelsen var det en tilstelning på Solborg Folkehøyskole med over 200

gjester, der det blant annet ble vist en flott bildepresentasjon av verkstedets tradisjonsrike historie og produksjon.

Lang karriere
John begynte i møbelsnekkerlære hos mesteren Chr. "Mahogni" Christensen i Stavanger i 1946. Det vil si at han har stått ved samme høvelbenk i over 60 år!

– Selv om jeg er 81 år er jeg i ganske god form og har ingen planer om å gi meg, forteller sprekingen som fortsatt jobber 8 timer om dagen. Til tross for alderen har John mer enn nok å gjøre. Møbelverkstedet driver med produksjon av mahognimøbler og restaurering av antikke bymøbler.

– Jeg restaurerer antikke møbler som allerede er 150 år gamle, slik at de kan vare i 100 år til, forteller John.

Verkstedet er drevet etter gamle tradisjoner med blant annet limovn og animalsk lim (beinlim) som varmes i vannbad. Han

utfører såkalt "fransk-polering", eller hellakkpolering. Det var den gamle metoden for overflatebehandling av møbler. Dette er en kunnskap som svært få behersker i dag. Og i verkstedet står det utallige politurer, beisflasker og spesialverktøy i hyllene.

Audiens
Kongens fortjenstmedalje ble innstiftet i 1908 "til belønning for fortjenester av kunst, vitenskap og næringsliv samt for utmerket forhold i offentlig tjeneste". Fortjenstmedaljen i gull gis for fortjenester av ekstraordinær nasjonal og samfunnsmessig betydning. Den bæres i et bånd i kongebannerets farger, rødt med en gul stripe i midten.

Alle som har fått tildelt Kongens fortjenstmedalje blir invitert til audiens hos Kongen på Slottet.

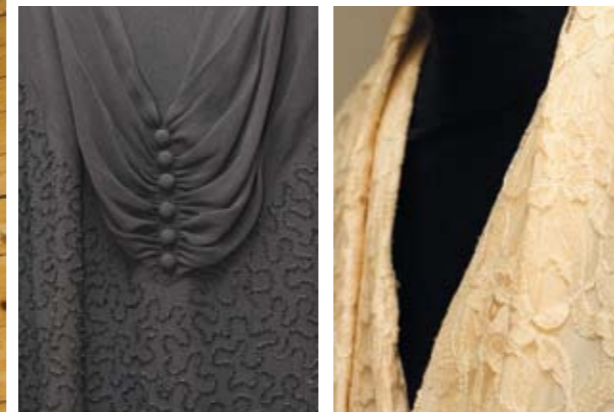
– Jeg håper at jeg får en omvisning der, slik at jeg får se møblene på slottet, avslutter John. ■

Glade vinnere etter godt utført oppdrag

Vi har møtt to fornøyde vinnere av "Vinn en mester"-konkurransen i 2007. May-Britt Kjærvi fra Flatåsen utenfor Trondheim og Wenche Engseth fra Oslo har nå fått utført oppdragene sine.

TEKST OG FOTO EINAR VESTHEIM [EINAR@MESTERBREV.NO]

FORNØYD. Wenche Engseth har fått sydd om tre gamle kjoler som hun arvet av sin bestemor. Kjole- og draktsyrmester Sissel Isachsen utførte jobben.

May-Britt Kjærvi ønsket å få laget en solje, øredobber og mansjettknapper til datteren Victoria Sofie (7).

Da hun fikk beskjed om at hun hadde blitt trukket ut som vinner reagerte hun på samme måte som mange lotto-vinnere gjør:

– Jeg ble kjempeglad når jeg fikk telefonen med vinnerbudskapet! Det var veldig overraskende. Jeg trodde først det var noen som tullet med meg når jeg ble ringt opp, ler May-Britt.

I soljens mønster finner man bokstavene V.S. som er datterens initialer. De går også igjen i mansjettknappene og øredobbene. Hun valgte seg ut mester i filigransfaget, Mona Ottesen, til å utføre oppdraget.

I desember var solje, øredobber og mansjettknapper på plass i Trøndelag.

Smykkene skal brukes til en drakt May-Britt selv skal sy til datteren.

– Dette ble jo en kjempefin julegave til datteren min! Hun gikk og viste fram soljen i hele julen. Men hun kunne ikke skjønne at noe så lite kunne koste så mye, flirer May-Britt.

– Kjempefornøyd

Selv om Kjærvi og Ottesen bor på hver sin kant av landet, har det ikke vært noe problem å få fullført oppdraget.

De to har hatt kontakt med hverandre via telefon og e-post. Underveis har hun fått tilsendt bilder.

– Vi er kjempefornøyd med både mesteren og resultatet. Vi har fått god oppfølging, og det har vært stor glede hver gang vi har fått nye bilder, forteller May-Britt.

Hun planlegger også å gi den andre datteren, Caroline (3,5 år) liknende smykker.

Fornytt garderoben

Wenche Engseth ble trukket ut som vinner i Oslo. Hennes ønske var å sy om tre gamle kjoler. Kjole- og draktsyrmester Sissel Isachsen ble satt på saken. Like over nyttår kunne Wenche hente kjolene hjem.

– Kjolene har jeg arvet etter min mormor. De er for fine til å kastes og jeg har gått i mange år og tenkt på at jeg bor få dem i orden, forteller Wenche.

– En ser at det er en god håndverker som har laget kjolene. Vi har prøvd å videreføre de gamle teknikkene som har vært brukt. Det originale i kjolene er beholdt, men vi har lagt til noen moderne elementer, forteller Sissel som til daglig er ansatt som hogskolelektor ved avdeling for estiske fag ved Høgskolen i Oslo.

De tre vakre kjolene er sydd tidlig på 50-tallet, og nå skal de brukes til galla og fest.

– Jeg har fått meg en ny festgarderobe. Jeg liker dem

KUNSTVERK. Mester i filigransfaget, Mona Ottesen, laget denne flotte soljen til May-Britt Kjærvi som vant ekstratrekningen i Trøndelag.

alle tre, de har alle sitt særpreg, smiler Wenche.

Spennende

Både Sissel og Wenche synes det har det har vært spennende arbeid.

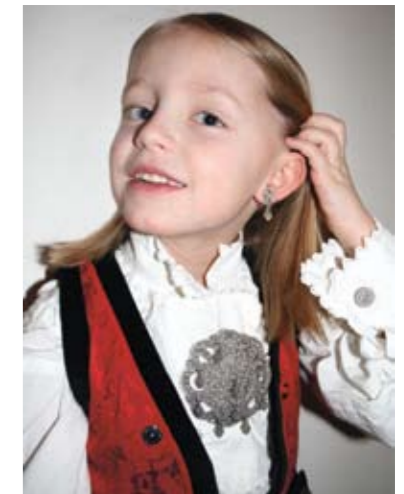
– Jeg er veldig fornøyd med resultatet. For meg har prosessen vært veldig spennende, i og med at jeg selv tilhører et kreativt yrke, forteller Wenche som er arkitekt.

Også Sissel er godt fornøyd.

– Det er moro å komme over slike fine kjoler. Jeg har lært mye selv og har vært nødt til å lære meg noen gamle teknikker, forteller hun.

Som arkitekt kjenner Wenche til mesterordningen, men forbandt den ikke med et fag som kjole- og draktsyer.

– Jeg har nok blitt litt mer oppmerk-

FORNØYD. Det er 7 år gamle Victoria Sofie som skal bruke soljen.

som på mestere etter dette, og som arkitekt er jeg nøye med å anbefale mine klienter å bruke en mester, avslutter Wenche. ■

NY RUNDE. Tusenvis har svart på "Vinn en mester" ved å sende inn svarslippen med posten eller via e-post. I 2008 blir det en ny runde.

KREATIVE. To svar fra fjorårets "Vinn en mester"-kampanjen.

Suksesskonkurransen forts etter i 2008

Mesterkampanjen fortsetter i 2008, først og fremst med en ny runde av "Vinn en mester"-konkurransen. Grunnet tilbakemeldinger fra mesterne selv er slagordet "Fagkunnskap gir trygghet", tatt inn i kampanjen i tillegg til kampanjeslagordet "Enighet varer lengst".

TEKST OG FOTO EINAR VESTHEIM [EINAR@MESTERBREV.NO]

På samme måte som i fjor vil det bli distribuert et vedlegg sammen med Ditt Distrikt og Din Bydel til alle landets husstander. Opplaget er omtrent som i fjor, cirka 2,2 millioner som distribueres gjennom hele året. Ny distribusjonsrunde påbegynnes i månedsskiftet februar/mars. Som i 2007 er Trøndelag og Oslo først

ut, deretter følger resten av landet og i slutten av mai trekkes de første vinnerne.

Ny runde konkurranse
– Mesterbrevnemnda har for 2008 bevilget mindre penger til kampanje og markedsføring sammenlignet med i fjor. I og med at responsen

på konkurransen i 2007 var så god, blir det en ny runde av "Vinn en mester"-konkurransen, forteller Rolf Kristiansen, direktør i Mesterbrev.

Selv om det nærmer seg slutten for distribusjonen av 2007-vedlegget i Ditt Distrikt og Din Bydel strømmer fortsatt svarene inn per post og e-post.

I tillegg til vedlegget vil det også bli gjort noe markedsføring i media i 2008.

– Det vil bli i mindre skala enn i fjor. Hvilke mediekkanaler vi vil bruke er ikke bestemt, men dette er noe vi jobber med og kommer tilbake til, sier Kristiansen.

"Fagkunnskap gir trygghet"

Som vi skrev i forrige utgave av Mester'n viste Synovate MMI-undersøkelsen at respondentene forbinder mestere og mesterordningen med trygghet og sikkerhet.

– Mange av de som ga oss tilbakemeldinger i 2007 savnet slagordet "Fagkunnskap gir trygghet". I det nye vedlegget har vi derfor valgt å ta med dette, i tillegg til kampanjeslagordet

"Enighet varer lengst", forteller Kristiansen.

Flere vinnere

Som vanlig har vi trukket ut flere vinnere av "Vinn en mester"-konkurransen siden forrige utgave av Mester'n.

■ I Telemark ble Merete Selvik trukket ut som vinner, hun ønsket å fjerne "barracuda-tak" fra to sammenhengende stuer, og finne ut om det gamle taket er ok eller om det må legges plater.

■ I Vestfold vant Jorun Ulvestad fra Holmestrand; hun ønsket seg en murer til å utføre utvendig murerarbeid.

■ I Rogaland vant Tommy Kvalvik fra Hommersåk som ønsket å få tilpasset en bunad som tilhører hans kone.

Omtrent samtidig som Mester'n er i postkassene trekkes vinneren i Hordaland. Etter dette gjenstår fire områder: Møre og Romsdal, Nordland, Troms og Finnmark. Disse trekkes i slutten av mars og avslutter konkurransen som fulgte med Ditt Distrikt / Din Bydel i 2007. Grunnen til at disse trekkes så sent er at man ikke rakk å distribuere til disse områdene i 2007, de har derfor fått vedlegget i Ditt Distrikt tidlig i 2008. ■

Juridiske problemstillinger

Odd Bjørnås er juridisk rådgiver i NHO Håndverk

OPPSIGELSE FOR Å SIKRE KONTINUITET I LEDELSEN

Dilemma: Innehaveren av en mindre familiebedrift spør om det kan foreligge saklig grunn for oppsigelse av en kontorfunksjonær når begrunnelsen er at hun ønsker å tilsette sin datter i bedriften, med sikte på at hun siden skal overta som daglig leder, etter at hun har arbeidet i administrasjonen for å lære bedriften nærmere å kjenne. Datteren har således behov for mer erfaring på noen områder før hun kan overta lederstillingen etter faren. Dersom dette gjennomføres uten oppsigelse, vil det føre til overkapasitet på kontoret.

Svar: Ifølge arbeidsmiljøloven § 15-7(1) kan ikke en arbeidstaker sies opp uten at det er "saklig begrunnet i virksomhetens, arbeidsgivers eller arbeidstakers forhold". Denne bestemmelsen er i og for seg ikke en direkte hindring for at det kan gjennomføres slik utskifting, forutsatt at det foreligger tilstrekkelig saklig grunn og saksbehandlingen for øvrig er tilfredsstillende.

Før beslutning om oppsigelse fattes, skal spørsmålet drøftes med arbeidstakeren og med arbeidstakerens tillitsvalgte, med mindre arbeidstakeren selv ikke ønsker det, jmf § 15-1. Ifølge § 15-7(2) plikter arbeidsgiveren, hvis det er mulig, å tilby et annet passende arbeid i virksomheten. Det skal foretas en avveining mellom arbeidstakers og bedriftens interesser, slik at virksomhetens behov og ulempene for arbeidstaker vurderes, jmf § 15-7(2). Den vurdering som foretas, skal være konkret, og ifølge rettspraksis og juridisk teori skal det en god del til for at kravet til saklighet foreligger.

Før en avgjørelse om oppsigelse av kontorfunksjonæren fattes, bør det avklares om din datter er sikker på at hun faktisk ønsker å bli i bedriften. Det kan også være usikkerhet knyttet til om hun er skikket til en fremtidig stilling som daglig leder.

Ved saklighetsvurderingen må det også tas hensyn til om hun har, eller vil få, nødvendige kvalifikasjoner hvis det er rettslige skranker for adgangen til å drive virksomheten. Dersom din datter har vesentlig dårligere kvalifikasjoner enn den som sies opp, kan det være en indikasjon på at det legges vekt på utenforliggende hensyn.

Det er ikke opplyst om begrunnelsen for å skifte ut kontorfunksjonæren med din datter er en kombinasjon av å ivareta kontinuitet i ledelsen og økonomiske vurderinger. Hvis det i dette tilfellet innebærer besparelser som er av vesentlig betydning for å lette presset på bedriftens økonomi, vil det være lettere å akseptere at det foreligger saklig grunnlag for å si opp kontorfunksjonæren, slik at din datter kan tilsettes.

I denne spalten tar juristen opp spørsmål som ofte reiser seg når man leder en håndverksbedrift. Har du problemer i din bedrift, kan det hende du vil finne svaret her. Du kan tipse juristen ved å sende epost til mestern@mesterbrev.no

Observasjon

NORDLYS

Fotografmester Jan Olav Andersen (65) har fotografert nordlys i over 40 år. Fotobutikken hans preges av de mange fargerike nordlysbildene som har blitt hans spesialitet. De er beundret og etterspurt i alle verdens hjørner!

TEKST EINAR VESTHEIM [EINAR@MESTERBREV.NO] FOTO JAN OLAV ANDERSEN OG EINAR VESTHEIM

Jan Olav er opprinnelig fra Askim i Østfold, men har bodd på Andenes i Andøykommune i over 40 år. Det var Forsvaret som brakte han dit. Etter rekruttskole og fotolinje ved Luftforsvarets tekniske befalskole på Kjevik, ble han sendt til Andøya Flystasjon som fotograf i tre måneder.

Så tok han befalskole og spesialistutdanning i flyfoto, deretter bar det tilbake til Andøya, nord for den 69. breddegrad. Han

ble sjef for fotoavdelingen ved Andøya flystasjon, hvor han tjenestegjorde fram til 1976. Andøy har tilknytning til forsvaret ved at 333-skvadroenen i Luftforsvaret er stasjonert på Andøya flystasjon.

– Jeg liker miljøet her oppe. Det er en verden i miniatyr. På grunn av forsvaret og rakettskytefeltet har vi mange internasjonale innslag her oppe, smiler Jan Olav.

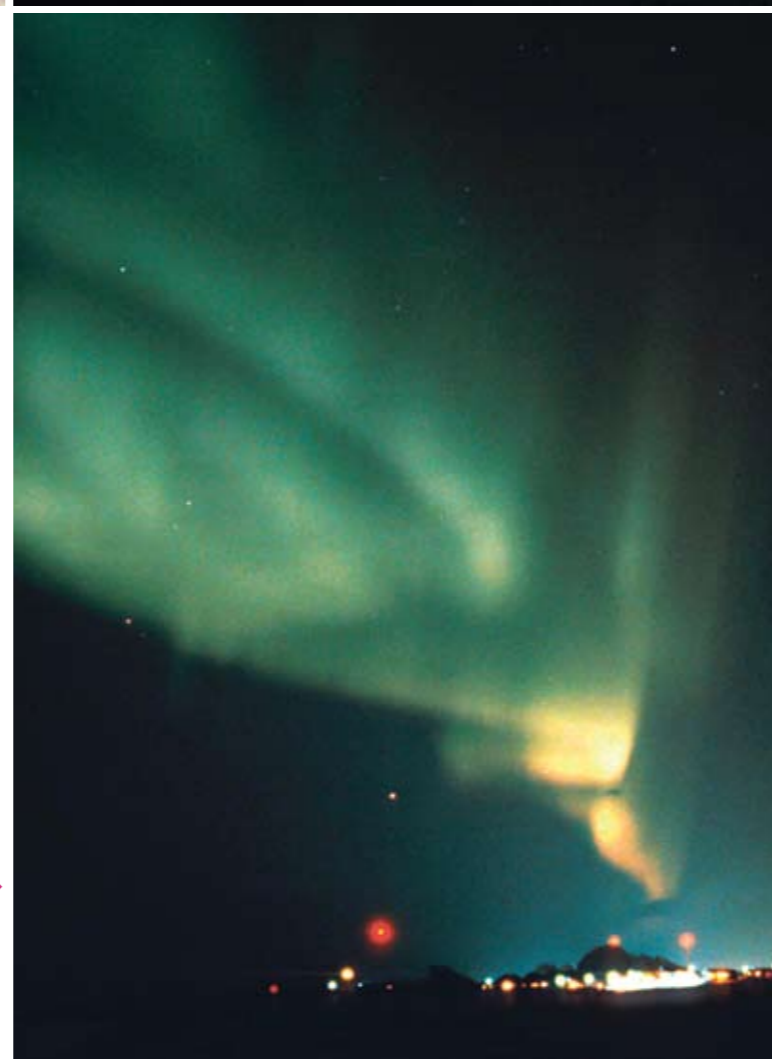
Om sommeren er Andøy og Andenes et

populært turistmål, hvor du blant annet kan reise på hvalsafari.

Noen kilometer utenfor Andenes ligger Andøya Rakettskytefelt som er Norges sentrum for romforskning. Her foregår det internasjonal forskning på nordlys, blant annet med forskere fra amerikanske NASA. Rakettskytefeltet er verdens nordligste permanente senter for oppskyting av forskningsraketter og slipp av vitenskapelige ballonger. ►►

POPULÆR. Fotografmester Jan Olav Andersen har tatt tusenvis av bilder av nordlyset. Han har solgt mellom 4 og 5000 signerte nordlysbilder.

► Mange av Jan Olavs nordlysbilder stammer fra miljøet rundt rakettskytefeltet.

Kjedet seg

– Interessen for å fotografere nordlys begynte med at jeg hadde oppdrag for Andøya Rakettskytefelt, hvor jeg skulle fotografere rakettoppskytinger, forteller Jan Olav.

Ofte var ventetiden lang, og Jan Olav begynte derfor å fotografere nordlys for å få tiden til å gå. Etter hvert ballet det på seg.

Aurora borealis, også kjent som nordlys eller polarlys, er et fysisk fenomen som forekommer når solvinden er kraftigere enn normalt. Store elektriske utladninger slynger partikler mot jorden. Partiklene er elektroner og protoner som danner lys når de kolliderer med gassene i jordas atmosfære. Fenomenet nordlys kan observeres på himmelen rundt jordens magnetiske poler.

Fargerikt

Når Jan Olav tar nordlysbilder bruker han vanligvis opptakstider på 15 se-

kunder eller mer; kameraet monteres på et solid fotostativ. Som nordlysfotograf kreves en solid porsjon tålmodighet, og ofte varme klær.

Best forhold for nordlysfotografering er det når det er mørkt og skyfritt. Som oftest skinner nordlyset sterkest et par timer før og etter midnatt, og nordlysets farger kan variere med høyden.

De fleste nordlys forekommer mellom 90 og 130 kilometer over bakken, men en del, og da særlig stråleformede nordlys, strekker seg opp til noen hundre kilometers høyde.

Nordlysets farge gjenspeiler hvilke gasser som finnes i atmosfæren. Den grønne fargen som særpreger nordlyset kommer fra oksygen. Den røde skyldes også oksygen, men også nitrogen. Det fiolette vi ofte ser i nedkant av nordlyset og det meste av det blå kommer fra nitrogen.

– Det som fascinerer meg med nordlysfotografering er form og farge, det går igjen i bildene mine. Jeg synes nordlysfotografering er spennende fordi du aldri vet hva du får med på bildet. Noen ganger har jeg blitt skikke- ►►

VAKKERT. Ofte var ventetiden lang når Jan Olav ventet på rakettoppskytninger fra Andøya Raketttskytefelt, derfor begynte han å ta bilder av nordlyset for få tiden til å gå. Dette bildet viser to raketter som skytes opp fra Andøya, med nordlyset i bakgrunnen.

►► lig overrasket over hva jeg har fått med, sier Jan Olav. Det grønne nordlyset er det som oftest forekommer på himmelen.

I inn- og utland

Jan Olav regner selv med at han har solgt mellom 4000 og 5000 signerte nordlysbilder. Mest aktiv var han på 1980 og 1990-tallet.

Bildene hans henger over hele verden, blant annet på det belgiske slott, hos samlere i USA og hos en stor fotobedrift i Sveits. Andre kunder er forlag, tidsskrifter, universiteter, høyskoler, kommuner, fylkeskommuner og privatpersoner.

Nylig sendte han bilder til kjøpere i Australia, Vietnam og Thailand.

– Jeg synes det er veldig moro å tenke på at bildene mine henger over store deler av verden, forteller Jan Olav.

Sin første utstilling av nordlysbilder hadde han allerede i 1980 på Preus Fotomuseum i Horten. Senere fulgte et 15 minutter langt multivisjonsprogram på NRK som het "Bilder fra himmelens mørkerom". I 1994 laget han sammen med Thomas Widerberg multivisjonsprogrammet "Himmellys" som ble vist i informasjonssenteret under Lillehammer OL.

Både britiske og amerikanske tv-selskaper har laget reportasjer om Jan Olavs nordlysbilder.

Fra film til digitalt

Teknologisk har fotograffaget de siste 10-15 årene gått fra bruk av analoge kameraer med film til digitale kameraer.

Jan Olav har brukt digitale kameraer siden år 2000, men brukte inntil i fjor film i atelieret.

– Det har blitt lettere å ta bilder. Med digitalt utstyr styrer du mer selv, og kan enklere justere resultatet i ettertid. I dag

kan du ta et dårlig bilde, men få et godt resultat – det kunne du ikke med film, forteller Jan Olav.

Som fotograf i en liten kommune som Andøy er Jan Olav blitt godt kjent med befolkningen gjennom et langt fotograf-liv.

– Jeg følger dem jo på en måte gjennom livet ved at jeg har fotografert dem som småbarn, konfirmanter og når de gifter seg, forteller Jan Olav som sitter på negativer av befolkningen tilbake til 1950-tallet.

– For å bli en god fotograf må du ha lyst til å jobbe med mennesker, for du kommer veldig tett innpå folk.

Det er viktig å kunne omstille seg til forskjellige situasjoner, og du må være kreativ. Den dagen du føler deg utlært faller du av lasset. Du må tørre å prøve nye ting. I Norge har vi mange flinke fotografer, som også er anerkjente ute i Europa, sier Jan Olav.

Egentlig portrettfotograf

Inntil i fjor drev Jan Olav fotoatelier som han overtok i 1973. Nå har han og kona Laila lagt ned det meste av ateliervirksomheten og flyttet butikken til et mindre lokale.

– Ateliervirksomheten min er ikke borte, men den er kraftig redusert,

forteller Jan Olav.

Det er fortsatt portrettfotografiet som ligger hans hjerte nærmest. Interessen for foto startet tidlig med en far som var ivrig fotograf.

– Jeg har drevet med foto siden jeg gikk på folkeskolen, men det var tilfeldig at jeg ble fotograf av yrke. Jeg gikk fotolinje i militæret og likte faget godt. Etter svennebrev var det naturlig å ta mesterbrevet, forteller Jan Olav.

Det varierer hvor ofte Jan Olav er ute for å ta bilder av nordlyset, men han har alltid med seg et kamera i lomma.

– Å være fotograf er en livsstil, du vet aldri når det rette øyeblikket dukker opp, forteller Jan Olav.

På spørsmål om hva han liker best av nordlysfoto og portrettfoto svarer Jan Olav:

– Ja takk, begge deler! Portrett om dagen og nordlys om kvelden. Egentlig er jeg jo portrettfotograf – det er der interessen har ligget, men en kombinasjon av begge er bra! Portrettfotografiet ligger fortsatt mitt hjerte nærmest. Nordlys har vært en hobby for meg, selv om jeg har tatt utallige bilder av det, avslutter Jan Olav.

Fleire av Jan Olavs nordlysbilder du se på www.nordlysfoto.no. ■

Mesterbrev deltar i europeisk samarbeid

I 2007 har Mesterbrev deltatt i et europeisk prosjekt som har sammenlignet mesterordningene i Østerrike, Frankrike, Tyskland og Norge. Prosjektet har lagt vekt på utdanning og kvalifikasjonskrav.

TEKST OG FOTO EINAR VESTHEIM [EINAR@MESTERBREV.NO]

– Målet med prosjektet har vært å finne fram til ordninger som gjør det lettere å ta mesterutdanning i et annet land, få godkjent norsk mesterbrev i utlandet eller godkjent utenlandsk mesterbrev i Norge, forteller Rolf Kristiansen, direktør i Mesterbrev. Bakerfaget har vært brukt som bakgrunn for de "tekniske" sammenligningene.

Prosjektet er nå avsluttet, men det har vært stor interesse for å videreføre det inn mot nye fag, noe det vil bli tatt stilling til i løpet av våren.

EU-midler

Mesterbrev ble invitert inn i prosjektet av den tyske håndverkerorganisasjonen Zentralverband des Deutschen Handwerks (ZDH). I september 2007 ble det holdt prosjektmøte i Oslo.

– ZDH og de andre organisasjonene ønsket å se på mesterordningene og fag- og yrkesopplæring i sin alminnelighet, ikke minst med tanke på et utvidet internasjonalt samarbeid,

forteller Kristiansen.

Prosjektet finansieres i hovedsak gjennom EU-midler.

Kristiansen er fornøyd med utkommet av prosjektet.

– Som eneste EU-prosjektet i denne klassen har vi kommet opp med et fullført løp, med et foreløpig forslag til poengsetting av de enkelte utdanningskomponentene. Det er forutsetningen for et forenklet samarbeid over grensene. Ser vi på utviklingen i arbeidsmarkedet, er det åpenbart at en utvidet forståelse av hva en driver med i andre land er nødvendig. Dette gjelder enten vi skal se på godkjenning av utenlandsk utdanning – eller vi ser på norske mestere som ønsker å etablere seg eller drive forretning i et annet land, forteller han.

Viktig

Kristiansen mener det er viktig for Mesterbrev å delta i internasjonale prosjekter.

– For Mesterbrev vil det være av stor betydning å videreutvikle forholdet til andre lands tilsvarende organisasjoner. I den grad vi har mulighet, vil vi søke å være med i partnerskap som rettes inn mot styrking og profilering av mesterfag. På denne måten vil norske mestere bli både verdsatt og kunne dra nytte av et internasjonalt nettverk i egen kompetanseutvikling, avslutter Kristiansen. ■

INTERNASJONALT. Mesterbrev deltok i 2007 i et EU-prosjekt som sammenlignet mesterordningene i fire europeiske land. I fjor møttes de i Oslo.

Møt kunden

Håndverkertjenester ligger på Forbrukerrådets «Ti på topp» over skriftlige klagesaker. Denne spalten gir deg råd og eksempler som kan bidra til at du ikke blir med i denne statistikken. Har du spørsmål eller kommentarer på dette feltet, send epost til mestern@mesterbrev.no

Håndverkertjenester til hvilken pris?

Ved siden av uenighet vedrørende fremgangsmåte, materialvalg, tidsramme og dagmulkt, er det prisen for arbeidet som forbrukeren klager på når håndverkertjenesten er utført.

Betaling for arbeidet

Avtal på forhånd hvordan prisen skal beregnes, og når det skal betales. Hvis betalingstidspunktet ikke er uttrykkelig avtalt, skal betalingen finne sted når håndverkeren krever det, etter at tjenesten er utført. Det anbefales at forbruker avtaler med håndverkeren at betaling skal skje når arbeidene er ferdige. Hvis det ikke er avtalt fast pris, men forbruker har krevd spesifisert regning i god tid før forfall, plikter ikke forbrukeren å betale for vedkommende har mottatt regningen. Regningen skal gjøre det mulig å bedømme arten og omfanget av arbeid og materialer, og hvordan prisen er regnet ut. Forbrukeren må si fra så fort som mulig hvis han eller hun ikke godtar prisen.

Merk følgende når det gjelder prisen:

- Hvis prisen ikke følger av avtalen, skal den regnes ut på vanlig måte, som for tilsvarende tjenester, eller forbruker skal betale det som er rimelig.
- Er det gitt prisoverslag, skal prisen ikke overstige det oppgitte beløp vesentlig, og aldri med mer enn 15 prosent, med mindre det er avtalt noe annet.
- Prisen skal omfatte merverdiavgift og andre offentlige avgifter hvis ikke annet er sagt.
- Som håndverker kan du ikke kreve bestillingsgebyr, ordregjebyr, ekspedisjonsgebyr, faktureringsgebyr e.l. i tillegg til prisen for tjenesten.
- En forundersøkelse skal bare betales hvis det er avtalt på forhånd.
- Forbruker kan bli nødt til å betale for ekstra materialer og arbeid som skyldes forhold på forbrukerens side.

Tilleggsarbeid

- Viser det seg behov for tilleggsarbeid underveis, skal håndverkeren kontakte forbrukeren. Hvis forbrukeren ikke er å treffe, kan tilleggsarbeidene likevel utføres, hvis det må antas at forbrukeren vil ha arbeidet utført og prisen for tilleggsarbeidet er ubetydelig eller lav i forhold til prisen for hele tjenesten.
- Håndverkeren skal utføre tilleggsarbeid som ikke kan utsettes, hvis det er fare for at forbrukeren blir påført vesentlig skade eller tap om det ikke gjøres.
- Håndverkeren kan bare kreve pristillegg for tilleggsarbeid når arbeidet er utført i samsvar med punktene ovenfor.

Roger Helde er underdirektør i Forbrukerrådet

Nytt trykkeri

■ Mesterbrev har skiftet trykkeri etter at Hestholms trykkeri la ned sin virksomhet. Valget falt på mesterbedriften Stens Trykkeri i Moss. I løpet av prosessen innhentet vi og fikk tilbud fra flere mesterbedrifter.

Ny daglig leder i VBL

■ Blikkenslagermester Per Sannes er tilsatt som ny daglig leder i Ventilasjons- og blikkenslagerbedriftenes Landsforbund. Han etterfølger Søren Tybring-Haug som sluttet i fjor. Sannes har etter mesterbrev utdannet seg innen økonomi på BI.

VBLs faglige sekretariat vil bli lokalisert i Haslevangen 45A på Økern i Oslo og deler kontor med VBL avd. Oslo og omegn, samt ha kontorfellesskap med NRL Oslo og Opplæringskontoret for rørfag (Oslo).

406 nye mestere

■ 406 personer fikk i løpet av 2007 tildelt mesterbrevet. Flest mesterbrev ble det tildelt i tømmerfaget (226), deretter følger rørleggerfaget (54) og malerfaget (39). Ved utgangen av 2007 var det 16 989 aktive mestere.

Mot studiepoeng for mesterutdanning

■ I samarbeid med Høgskolen i Akershus vil Mesterbrev legge til rette for at det blir en gjensidig godkjenning av visse fagrettede utdanninger med tanke på "innveksling" av/mot mesterbrev. Det vil bety et gjennombrudd for sikring av studiepoeng for mesterutdanningen, samtidig som gjennomførte studier i visse fag på bachelor-nivå kan likestilles med fullført mesterutdanning. Vi kommer med mer informasjon om dette på nettsidene våre i løpet av våren.

Årsavgiften sendt ut

■ Tidlig i januar ble årsavgiften for 2008 sendt ut til alle mes-

smått og godt

tere. Fristen for å betale er satt til 31. januar. Hvis du for eksempel har skiftet yrke eller av andre grunner ikke ønsker å betale avgiften, kan du stille deg passiv. Ønsker du senere å aktivisere mesterbrevet ditt igjen, kan du ringe Mesterbrev for å få tilsendt ny giro.

Nominert for to kontorbygg

■ Mesterfirmaet Tronrud Bygg AS på Hønefoss var entreprenør for de to kontorbyggene som knivet om Ringerikes Blads Byggeskikkpris for 2007. Vinner ble Akas kontorbygg på Hvervenmoen, med nabobygget til Viken skog som en god toer.

Vinnerbygget karakteriseres av juryen som et flaggskip for god arkitektur og kvalitet tilpasset og avstemt omgivelsene, skriver ringblad.no.

Juryen beskriver også løsningene som vellykkede, både i form av bygningskropp og vekslende materialvalg i tre, strekkmetall og mørk fasadekledning.

Trehusbebyggelse i fare

■ Den unike trehusbebyggelsen i Levanger står i fare. Byggmester Grande vil rive to hus fra 1911 isteden for å restaurere dem, melder NRK. Bymuséet mener husene er verneverdige, og vil kjempe mot riving. Striden står om to gamle trehus i Levanger sentrum. Begge husene er fra 1911 og eies av Grande eiddom som ønsker å bygge nytt hus til næring og boligformål. Bymuséet i Levanger mener bygdene er verneverdige

sekretariatet

Birthe Gundersen
Informasjonsansvarlig
(Permisjon)

Grete Ritlef
Kontorleder
Tlf: 23 08 83 62

Rolf Kristiansen
Direktør
Tlf: 23 08 83 64

hvem gjør hva?

Arne H. Johansen
Fagsjef
Tlf: 23 08 83 61

Anne Kirsti S. Felldal
Rådgiver
Tlf: 23 08 83 63

Einar Vestheim
Informasjonsrådgiver
Tlf: 23 08 83 65

nytt fra mesterbrev

Trenger du mere kampanjemateriell?

Gå inn på www.mesterbrev.no

Hvordan blir jeg en bedre leder?

Rett for jul hadde jeg et møte med en byggmester med mesterbrev i tømmerfaget. Vi møttes i hyggelige omgivelser over en kaffe etter arbeidstid. Vi har kjent hverandre i over 10 år og kan tillate oss å være åpne og direkte. Det startet med at jeg beklaget meg over at så få håndverksledere viste noen særlig interesse for opplæring innen ledelse. Han så lenge på meg før han svarte. "Du får ikke meg med på å kaste bort tid på noe jeg ikke får noe igjen for". "Du er redd for å avsløre at du vet for lite om hva som skal til for å være en god leder" sa jeg. Det ga samtalen både temperatur og nerve.

Etter å ha kjølnet ned det hele med en ny runde startet vi på et mer forsonlig plan. Jeg ba ham fortelle meg hva han konkret gjør for å bli en bedre leder. Det ble et langt svar som jeg prøver å gjengi i kortform her. Han innrømmet at det ble en ganske brå overgang fra å være ansatt til å starte opp egen virksomhet med tre tidligere arbeidskamerater og et rykende ferskt mesterbrev.

Administrator eller leder?

Han brukte mye tid på å beskrive alt han måtte sette seg inn i av administrative forhold rundt skatt, moms, fakturering, regnskap og andre praktiske papir-utfordringer. Jeg var mer nysgjerrig på hva han tenkte om å utvikle egen virksomhet og samarbeidet med sine medarbeidere. Vi var som vi har vært før, på hver vår planet i starten.

Han tar utvikling av bedriften som det kommer. Det er rikelig tilgang på jobber for tiden. Medarbeidere er kompiser fra to tidligere arbeidsplasser, og de trives med å jobbe sammen. Men etter hvert under praten kommer det fram at det ikke bare er problemfritt å lede tidligere kollegaer. Det ble flere episoder der han var blitt nødt til å finne fram til løsninger på situasjoner som hadde låst seg fast.

Hvordan bli bedre?

Hans viktigste måte å forbedre seg i rollen som leder er å tenke grundig gjennom situasjoner der ting gikk galt. Han bruker mye tid på å gruble over hvordan ting ser ut fra utsiden, der han vurderer både sine egen og den andre partens rolle. Når han så tar opp tråden igjen med en samtale er han mer åpen for å finne nye veier. Da får han som regel mange nyttige tilbakemeldinger. Det er, om enn dyrekjøpt, den desidert viktigste måten han lærte på. Egne erfaringer med tidligere ledere på godt og vondt var også til hjelp. Det hendte at han tok en prat med svogeren sin som var flink til å lytte og til å stille spørsmål. Det var også nyttig, og så var det samtalen med meg da...

Så helt mot slutten av samtalen vedgår han at dersom det hadde vært tilbud om opplæring i form av en praktisk treningsarena for lederferdigheter så kunne det nok ha sin effekt. Det er nok av utfordringer i hverdagen.

Organisering av egen tid, finne balanse mellom arbeid og familie, fordele oppgaver mer effektivt internt, styre virksomheten mer målbevisst, bli tydeligere for å unngå misforståelser. Før vi skilles i vintermørke blir vi enige om de viktigste kildene til forbedring:

- Bruke god tid på å tenke gjennom og analysere kinkige situasjoner i etterkant
- Prøve å se saker fra flere sider og være åpen for det i samtaler med andre
- Ha tålmodighet og interesse av å få tilbakemeldinger fra andre
- Bruke venner og familie til å diskutere lederspørsmål av prinsipiell karakter
- Finne arenaer for å trene opp lederferdigheter i tillegg til jobben
- Være bevisst på å lære av erfaringer for å unngå kjedelige repriser

Og så ble det et nytt år. La oss håpe det kan være et godt år for å lære mer om lederskap.

Chris Ottesen er rådgiver innen ledelse og bedriftsutvikling

Vi ser nærmere på skredderfaget.

neste nr:
1. april

